

POZDNÍ GLOSY K ČESKO-NĚMECKÉ OTÁZCE

Josef Polišenský

Na příkladu svého vlastního životopisu a životních cest několika svých rodinných příslušníků Josef Polišenský objasňuje, že národnostní utrakvizmus a dvojjazyčnost netvořily v českých zemích a obzvláště na Moravě až do doby meziválečné žádnou výjimku. I v případech, kdy se lidé hlásili k jedné ze dvou národností země, vyplývalo to často spíše z životopisných náhod a nemuselo to vždy zachovat celoživotní platnost. Diktatury, ve kterých česká společnost od let 1938/39 žila, nasadily nacionalismus jako mocenský prostředek a naléhaly na rozchod Čechů s Němci. V soukromí a v užších kruzích – tak např. mezi historiky – přežila však národnostní tolerance a kontakty mezi příslušníky obou národů bylo možné pěstovat. Polišenský se ve svých velmi osobních poznámkách k těmto kontaktům vyslovuje pro to, vrátit se – nezávisle na politických zájmech – k tradiční česko-německé pospolitosti tak, jak tomu bylo v českých zemích před „národním věkem“.